

บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน
ROLES OF SUBDISTRICT AND VILLAGE HEADMAN ON NATIONAL
REFORMATION BY CURRENT GOVERNMENT

สมนึก รุ่งกำจัด* เอกพร รักความสุข**

Somnuek Rungkamjad, Ekkaphon Rakkhwamsuk,

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยอยู่ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน ประการต่อมา 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบันและประการสุดท้าย 3) เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน

การศึกษาในหัวข้อนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ของบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน โดยใช้วิธีการหลากหลายเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อค้นพบโดยสรุป

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบันการเป็นตัวแทนภาครัฐในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและมาจากการเลือกขอประชาชนเป็นตัวแทนประชาชน ด้วยการบริหารภาครัฐที่อาศัยบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นตัวแทนระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลหมู่บ้านต่อไป 2. ปัจจัยทางการเมือง บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน การปรับตัวไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหน้าที่หลักของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีกรอบการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะกรอบในด้านการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย กรอบในด้านการบังคับใช้กฎหมายในตำบลหมู่บ้าน ปัจจัยทางการเมืองในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ส่งผลต่อการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยด้านการเมือง 3. ปัญหาและอุปสรรคบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน โครงสร้างการบริหารกำนันผู้ใหญ่บ้าน ความเปลี่ยนแปลงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ส่งผลกระทบ

* Doctor of Philosophy Program Public administration Western University.

** Instructor of Western University.

ต่อโครงสร้างความเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เน้นการเลือกตั้งในการเข้าสู่ตำแหน่ง ทำให้ความเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องปรับตัวตามแนวทางดังกล่าว ในขณะที่ภาครัฐต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกของประชาชนในหมู่บ้านมีวาระในการดำรงตำแหน่งอายุ 60 ปี และกำนันมาจากเลือกของผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลนั้นๆ มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 60 ปี เพราะไม่ต้องการให้มีการเลือกบ่อยๆ จะทำให้การทำงานขาดการต่อเนื่องและจะทำให้ตำบลหมู่บ้านเกิดความขัดแย้งแตกแยก 4.แนวทางและรูปแบบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบันการให้บริการสาธารณะ ระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้อาศัยรูปแบบการมีอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการให้บริการสาธารณะ การดำรงอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นส่วนดีของการบริการสาธารณะ แต่ในทางกลับกันอาจเป็นผลเสียต่อการบริหารภาครัฐ การเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง 60 ปี นั้นอาจจะไปสร้างอิทธิพลทำในสิ่งที่ไม่ดีที่ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ความเป็นกำนันความเป็นผู้ใหญ่บ้านคือความเป็นจิตวิญญาณ เป็นวิถีชีวิต ของหมู่บ้าน ของตำบล ไม่ใช่การมีตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านหรือค่าตอบแทน เพราะตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่มีศักดิ์ศรี มีความภาคภูมิใจ เป็นจิตอาสาถ้าผู้ใดไม่มีจิตอาสาเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ดีไม่ได้ การเป็นผู้นำเป็นผู้ปกครอง เป็นพ่อบ้าน ต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบรู้ในหน้าที่ของตัวเอง ต้องดูแลลูกบ้าน

คำสำคัญ: หมู่บ้าน ตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน,การบริหารงานภาครัฐ

ABSTRACT

Role of Sub-district and village Headman on national reformation by Current Government research. The purpose of the research were 1) study the context role of the village headman on national reformation Current Government, 2) study the problems and obstacles of the village headman on national reformation Current Government and 3) study the role and direction of the village headman on national reformation Current Government.

This study was a qualitative research. To describe the phenomenon of the headman role on national reformation Current Government research use a variety of methods to collect data for this research results. The summary are 1) Confirmation of the status of government representation in the regional administration and the selection of people to represent the people with the government administration as the village headman to representing the regional administration system. It is also necessary to have a village headman in the village.

2) Political factors, the role of village headman must adapt to the changing environment. The main function of village headman. There is a framework for performing legal obligations, especially to maintain order in the community. Political factors throughout the past period have affected the work of village headman and it is the important factor that makes the role of headman village change according to political factors. 3) Problems and obstacles. Headman in the National Reformation in the present government. Administrative structure of village headman . Decentralization changes to local affect the village headman's structure because decentralization to local Highlighting the election in entry make the village headman must adapt according to such guidelines. While the government wanted the village headmen to choose from the people in the village, the term of office was 60 years because they do not want to be chosen often. It will cause a lack of continuity and will cause conflict in the village.4) Guidelines and role models of the village headman. Headman in the National Reformation in the present government. Public service. The regional administration system. The form of existence of the village headman. The headman is part of the public service process. The existence of village headman is a good part of public service. On the other hand, it can have a negative effect on government administration. The 60-year-old headman of the village headman may be able to influence the bad things that people do not benefit personally. The headman is Spirituality. It is not for a position or compensation because of the village headman have dignity , be proud and volunteering. Leadership is a community must have a sense of responsibility to know their duties.

Keywords: Village, Sub-district, Headman, public administration

1. บทนำ

จากการที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) เสนอแนะแนวความคิดการปฏิรูปการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น การปฏิรูปทั้งสองส่วนนี้มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้วิจัย ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการบริหารภาครัฐ และการที่ทุกครั้งที่มีการปฏิรูปก็จะมีเรื่องของการยุบสถาบัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การได้มาซึ่งตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลากหลายตามความคิดของผู้มีอำนาจในบ้านเมืองตามสมัยนั้นๆ แต่ในยุคของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) โดยมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นั้นมีแนวคิดที่จะปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นในส่วนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้อยู่ในการดำรงตำแหน่งวาระ 5 ปี ซึ่งจะมีผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ และแนวทางในการกำหนดสถานะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศ ของการปฏิรูปการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นและการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เรื่องที่มาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เรื่องวาระการดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความซ้ำซ้อนกับสมาชิกองค์กรปกครองท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (อบต.) ความจำเป็นมากน้อยขนาดไหนต่อการมีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในหมู่บ้านตำบล

ผู้วิจัยต้องการหาแนวทางบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบันที่เหมาะสมในการกำหนดสถานะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาและการปฏิรูปโครงสร้างการจัดการบริหารส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของประเทศ เพื่อประโยชน์ของประชาชน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน
- 2.2 เพื่อศึกษา ปัญหาและอุปสรรคบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน โดยใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน และลงภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) แล้วนำข้อมูลมาเรียบเรียง ลดทอนตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ แล้วตีความปรากฏการณ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจะได้ศึกษาในแต่ละประเด็นอย่างลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดนำมาวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ เหล่านี้ซ้ำ เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ภาค ได้แก่ ภาครัฐ ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง ของกระทรวงมหาดไทย ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ภาคประชาชน ประกอบด้วย ประชาชนในท้องที่การปกครอง พื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมจำนวน 20 คน

3.2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการบริหารภาครัฐ

3.3. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ พื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 บทบาทและสถานการณ์เป็นตัวแทนภาครัฐในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและมาจากการเลือกขอประชาชนเป็นตัวแทนประชาชน การบริหารภาครัฐที่อาศัยบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นตัวแทนระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลหมู่บ้านต่อไป เพราะตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยกำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็เป็นคนในหมู่บ้านตำบลนั้นๆ ย่อมรู้พื้นที่ทุกตารางนิ้ว ว่าตำบลหมู่บ้านมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาตรงไหนที่ประชาชนเดือดร้อนแล้วมีความต้องการมากที่สุด กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและเป็นผู้ช่วยเหลือประชาชน เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอโดยการนำข่าวสารจากทางราชการให้ประชาชนทราบและเป็นตัวแทนประชาชนโดยการนำปัญหาของประชาชนแจ้งต่อทางราชการคืออำเภอ จังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pornchai Theppanya (2013) ได้กล่าวไว้ว่า “บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจะเป็นตัวกลางเชื่อมต่อระหว่างรัฐกับประชาชนโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐจากการบริหารราชการส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาคใช้สถาบันกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นเครื่องมือในการทำงานมีการกำหนดบทบาทภารกิจอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นคำถามที่ว่าสถาบัน

กำนันและผู้ใหญ่บ้านควรถูกยกเลิกหรือไม่เมื่อสังคมเจริญขึ้น เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยแล้วคงเป็นไปได้ที่จะยกเลิกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้วยเหตุผลที่สำคัญ 2- 3 ประการ คือ ประการแรกการดำรงอยู่ของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประการที่สองกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นจุดยึดโยงที่สำคัญระหว่างรัฐกับประชาชน ที่จะเป็นตัวกลางเชื่อมประสานทั้งจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน ในนโยบายของรัฐ มาสู่พื้นที่ และนำเรื่องทุกข์ร้อนของประชาชนให้ฝ่ายบ้านเมืองเข้ามาแก้ไข โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ชนบทที่ห่างไกล เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินที่สร้างความเสียหายและความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นบุคคลแรกที่เข้าไปมีบทบาทช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนทันทีก่อนความช่วยเหลืออื่นใดซึ่งรัฐจะเข้าถึงและประการสุดท้าย คือ ข้อเท็จจริงตามธรรมชาติในเขตชนบทของประเทศไทย ประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการผู้นำในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือทำหน้าที่เป็นคนกลางเชื่อมโยงผู้คน การเป็นคนไกลเกลี้ยหากมีข้อพิพาท ที่ทุกคนยอมรับและไว้ใจได้

4.2 ปัจจัยทางการเมือง การปรับตัวไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหน้าที่หลักของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีกรอบการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะกรอบในด้านการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย กรอบในด้านการบังคับใช้กฎหมายในตำบลหมู่บ้าน ปัจจัยทางการเมืองในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ส่งผลต่อการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยด้านการเมือง โดยการเมืองมาจากกระบวนเลือกตั้งทุก 4 ปี ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(ส.ส.) การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ที่มาการดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

4.3 ความสัมพันธ์หลายมิติ ความสัมพันธ์ของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับหน่วยงานภาครัฐและกับทุกหน่วยงาน กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ทำงานหน้าที่เดียว คือ อำเภอ จังหวัด แต่ต้องทำงานกับหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นการทำงานแบบบูรณาการ โดยกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องร่วมทำงานกับทุกหน่วยงานคือต้องทำงานร่วมกับสภากาชาดจังหวัด หนึ่ง กระทรวงมหาดไทย เป็นกระทรวงที่ต้องทำงานอยู่แล้วเพราะเป็นกระทรวงหลักของกำนันผู้ใหญ่บ้าน แต่อีก สภากาชาดจังหวัดที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกำนัน ผู้ใหญ่แต่ต้องทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน และจิตวิญญาณจิตสำนึกรับผิดชอบการเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องทำงานร่วมกับทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ที่มีโครงการ มีงบประมาณ มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนต่อตำบลหมู่บ้าน การทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นการทำงานหลายมิติ

4.4 ปัญหาและอุปสรรคของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน โครงสร้างการบริหารกำนันผู้ใหญ่บ้าน ความเปลี่ยนแปลงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ส่งผลกระทบ

ต่อโครงสร้างความเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เน้นการเลือกตั้งในการเข้าสู่ตำแหน่ง ทำให้ความเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องปรับตัวตามแนวทางดังกล่าว ในขณะที่ภาครัฐต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกของประชาชนในหมู่บ้านมีวาระในการดำรงตำแหน่งอายุ 60 ปี และกำนันมาจากเลือกของผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลนั้นๆ มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 60 ปี เพราะไม่ต้องการให้มีการเลือกบ่อยๆ จะทำให้การทำงานขาดการต่อเนื่องและจะทำให้ตำบลหมู่บ้านเกิดความขัดแย้งแตกแยก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phanon Phatthanakhanka. (2017) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 : กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยสำคัญของความพร้อมต่อการเข้าสู่อาเซียน มี 6 จาก 41 ประเด็นสำคัญดังนี้ ประกอบด้วย ด้านอัตลักษณ์และความมั่นคงมี 8 ประเด็นสำคัญ ด้านความร่วมมือ มี 6 ประเด็นสำคัญ ด้านการติดต่อสื่อสาร มี 7 ประเด็นสำคัญ ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มี 8 ประเด็นสำคัญ ด้านการใช้ภาษาอาเซียน มี 7 ประเด็นสำคัญ และ ด้านนโยบายอาเซียน มี 5 ประเด็นสำคัญ ในขณะเดียวกันพบว่า ปัจจัยทั้ง 6 ด้านดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 60.25 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการที่ไหนประชาชนย่อมมีความแตกแยกเฉพาะการเลือกที่มีอยู่ของนักการเมืองทุกระดับก็มีความขัดแย้งแตกแยกมากพอแล้ว ถ้าต้องมีต้องมีการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านทุก 5 ปี อีกความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ จะไม่เกิดขึ้นเลยในตำบลหมู่บ้านนั้นๆ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของการบริหารกำนันผู้ใหญ่บ้าน

4.5 แนวทางและรูปแบบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยุคปฏิรูปแห่งชาติในรัฐบาลปัจจุบัน การให้บริการสาธารณะ ระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้อาศัยรูปแบบการมีอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการให้บริการสาธารณะ การดำรงอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นส่วนดีของการบริการสาธารณะ แต่ในทางกลับกันอาจเป็นผลเสียต่อการบริหารภาครัฐ การเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง 60 ปี นั้นอาจจะไปสร้างอิทธิพลทำในสิ่งที่ไม่ดีที่ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเพราะคิดว่าตัวเองอยู่ในวาระจนอายุ 60 ปี ก็มีทำให้ผลเสียได้เหมือนกันแต่ปัจจุบันกำนันผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ทำงานให้บริการสาธารณะ ดีอยู่แล้วมีส่วนน้อยที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม คนหมู่บ้านมีทั้งคนดีและคนไม่ดีปะปนกันไป แต่มั่นใจว่ากำนันผู้ใหญ่ ประพฤติตัวดีบริการสาธารณะให้กับประชาชนอย่างเต็มความสามารถอยู่แล้ว

4.6 ความเป็นกำนันความเป็นผู้ใหญ่บ้าน ความเป็นจิตวิญญาณ เป็นวิถีชีวิต ของหมู่บ้านของตำบล ไม่ใช่การมีตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านหรือค่าตอบแทน เพราะตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่มีศักดิ์ศรี มีความภาคภูมิใจ เป็นจิตอาสาถ้าผู้ใดไม่มีจิตอาสาเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ดีไม่ได้ การเป็นผู้นำเป็นผู้ปกครอง เป็นพ่อบ้าน ต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบรู้ในหน้าที่ของตัวเอง ต้องดูแลลูกบ้าน ให้รายได้ที่เพียงพอต่อการครองชีพ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งสุขภาพ การศึกษา ความ

ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความสงบเรียบร้อยในตำบลหมู่บ้าน ฉะนั้นคำตอบแทนไม่ใช่สิ่งสำคัญในการดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นจิตวิญญาณ เป็นวิถีชีวิตในตำบลหมู่บ้าน ศักดิ์ศรีในการดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งการของทางราชการหรือนายอำเภอ จังหวัดหรือผู้ว่าราชการจังหวัด อีกสถานะหนึ่งที่สำคัญที่สุดในการเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านคือการดูแลให้บริการประชาชนที่เป็นผู้ไว้วางใจเลือกเราขึ้นมาเพื่อให้มาดูแล

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ควรมีการปรับปรุงแนวทางการบริหารราชการส่วนภูมิภาคให้มีความชัดเจน ในเรื่องที่มาและวาระในการดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการวางแผนงานทั้งในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ด้านความมั่นคงและในการวางแผนพัฒนาในด้านต่างๆกำนันผู้ใหญ่บ้านจะได้วางแผนได้ตามวาระในการดำรงตำแหน่งที่แน่นอน เพราะในการมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 5 ปี ต้องวางแผนตามความเร่งด่วนให้มีความสำเร็จภายในระยะเวลา 5 ปีตามวาระ แต่ถ้ามีวาระ 60 ปีจะได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานเป็นระยะยาวและ ต่อเนื่องเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามการวางแผนเพื่อประโยชน์ให้กับประชาชนในตำบลหมู่บ้านได้มั่นคงแลถาวร ฉะนั้นการกำหนดที่มาและวาระต้องแน่นอน อย่าเปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมาทำให้การปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่เกิดการสับสนและจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ด้อยประสิทธิภาพไปด้วย

5.2 หน่วยงานที่ดูแลบังคับบัญชากำนันผู้ใหญ่บ้านโดยตรง ควรทำโครงการเพิ่มศักยภาพโดยการเปิดให้มีการอบรมให้กับกำนันผู้ใหญ่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ทุกนาย เพื่อให้รู้ถึงอำนาจหน้าที่การเป็นนักปกครองที่ดีและรู้ถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานในหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล เพื่อการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ รับตำแหน่งแล้วปฏิบัติงานได้เลยไม่ต้องเสียเวลามาศึกษางานอีก

5.3) ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเลือกเป็นกำนันผู้ใหญ่ ให้มีพื้นความรู้มีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นเพราะการเป็นผู้นำอย่างน้อยต้องมีพื้นความรู้และวุฒิการศึกษาสูงกว่าประชาชน การเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้นำตามธรรมชาติอยู่แล้วถ้ามีพื้นความรู้วุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา การให้คำปรึกษามีความถูกต้องน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นและจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างมาก

References

- Cooper, W.A. (1991). *Study of the merit reward for teacher programs in honor*. New Jersey : New Hampshire & Harding Township.
- Cohen , J.M. and Uphoff , N.T. (1981). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Daft, L. R. (2001). *Organization theory and design*. St. Paul, MN: West.
- Flippo, Edwin B. (1970). *Principle of Personnel Management*. New York : Mc Graw-Hall Inc.
- Jonathan Boston. (1996). *Public management: the New Zealand model*. Oxford University Press.
- Robbins, S. P. (1990). *Organization theory: Structure, design and applications* (3rd ed.). NJ: Prentice-Hall.
- Prachat Thammathirat. (2017). A Good Governance According to Uddhadhamma Oflocal Administrative Organizations in Ubonratchathani Province. *Journal of MCU Social Science Review*, 6(2),
- Phanon Phatthanakhanka. (2017, January–March). Factors Affecting The Readiness of Local Administrative Organizations and People for Entering into Asean Community in 2015: Case Study of The Region of Nakhonsawan Provincial Administrative Organization. *Journal of MCU Social Science Review*, 6(2),
- Pornchai Theppanya (2013) *Development of potential and enhancement of the performance of headman village headman*. Bangkok: Department of Administration.